

PRIESSNITZ

SVĚTOVÝ PŘÍRODNÍ LÉČITEL,
ANEB CESTA DO HISTORIE
A ZPĚT

1

„Pátrám v minulosti, a přitom zároveň fascinovaně nahlížím do budoucnosti!“

Martina, mladá maminka s talentem tvořit, učitelka z Klášterce nad Ohří, při léčbě nachlazení své dcery Natálky učinila krok, který pak označili uznávaní lékaři za vpravdě geniální. Přišla se zábaly či obklady, známými jako Priessnitzovými, ale v moderním, komfortním provedení, ve škále pro jednotlivé části těla. Martina k tomu skromně dodává: „Jen jsem spojila sílu vody a prastarou recepturu Priessnitzova zábalu s moderními materiály a slušivým designem. Aby vznikla praktická zdravotní pomůcka přinášející blahodárnou úlevu lidem. A to i těm, kteří by jinak po klasickém Priessnitzově zábalu vůbec nesáhli. Věděla jsem, že důležitou podmínkou je, aby použití našeho zábalu či obkladu bylo co nej-jednodušší.“

Martina ale učinila ještě další krok, neméně významný. Začala se zajímat o to, kdo vlastně byl Vincenz Priessnitz. Užaslé se jí tak otevřel strhující životní příběh světově uznávaného přírodního léčitele a statečného, nezlomného muže. A přišla na to, že se jí otevírá pohled spíše do budoucnosti než do minulosti.

2

Kdo tedy vlastně byl Vincenz Priessnitz?

Vincenz přišel na svět v roce 1799 v obci, která se tehdy jmenovala Gräfenberg, s podhorským klimatem drsně krásných Jeseníků. Rodina měla malé venkovské hospodářství. Zpočátku se dařilo dobře. Vše se ale změnilo k horšímu, když je postihlo několik těžkých ran osudu. Byly jimi oslepnutí otce a smrt bratra. Tehdy devítiletý Vincenz byl postaven před úkol zapojit se do každodenních prací v hospodářství. Pomáhat nést břemeno obživy. Do školy proto mohl chodit jen zřídka. Náhradou se mu stal častý pobyt v přírodě. A tehdy v sobě začal objevovat výjimečný pozorovací talent, prozíravost a mimořádné schopnosti.

Traduje se historka o zraněné srdce, kterou Vincenz jako malý chlapec při pastvě krav pozoroval, jak si pravidelně chodí smáčet zraněný bok studenou vodou. Až do úplného vyléčení.

**To vše jej přivedlo k poznání uzdravující síly studené vody.
Dochovala se jeho slova z pozdější doby:**

„Myšlenka mi přišla jako sama od sebe a celý můj postup se znenáhla vyvíjel. Již jako chlapec jsem shledal, jak voda v přírodě zasahuje a působí mnoha způsoby a v myšlenkách jsem se tím často zabýval. Záhy jsem poznal, že ve vodě musí být skryty oživující a posilující síly, když jsem se po napití čerstvé vody cítil tak dobře, a pozoroval, že povadlé rostliny i zvířata ožijí, dostanou-li čerstvou vodu. Když jsem později při mnoha příležitostech viděl, že zraněná zvířata vyhledávají vodu a v ní se koupou, napadlo mě, že totéž může dělat dobře lidem ...”

Poprvé sám sobě léčitелеm

Později se přihodilo, že mladý Vincenz se stal sám sobě léčitелеm a pacientem. Nejdříve šlo o těžce poškozený prst z úrazu při svážení dřeva na saních, a později o vážný úraz, kdy mu kolo naloženého povozu se splašeným koněm nešťastně přejelo přes hrud'. Přivolaný ranhojič zhodnotil zranění za smrtelné, a učinil závěr, že jestli se Vincenzovi podaří přežít, zůstane až do konce života mrzákem neschopným jakékoliv práce. Tehdy sedmnáctiletý Vincenz vzal vlastní léčbu do svých rukou. Vše vsadil na studené obklady. Opakovaně, vícekrát za den, si balil zraněnou hrud' plátnem namočeným ve studené vodě a vyždímaným, aby plátno pevněji sevřelo napravená žebra. Po dvou měsících byl schopen vstát z postele, a další jaro už vykonával v rodinném hospodářství všechny práce.

Vůle uzdravit se jako důležitý předpoklad uzdravení

Co všechno mohlo být za tím, že se mladičký chlapec vzepřel nepříznivému osudu? Věděl, že zdravotním omezením své schopnosti fyzicky pracovat přivádí rodinu do situace, kdy se nebude schopná uživit, a tak vše vsadil na jednu kartu. Tou byla nezměrná vůle a touha žít ruku v ruce s důvěrou v léčivou moc studené vody vypořádanou v přírodě, na vlastní kůži už vyzkoušenou. K nezdolné vůli se uzdravit bezesporu Vincenzovi pomohly jeho intuice a nadání. A už tady se formovaly jeho přírodní léčitelské schopnosti, a stejně tak přístup, který od svých pacientů očekával a vyžadoval. To vše v dalším životě výrazně osvědčil a prokázal. Ale nepředbíhejme.

Příběh o tom, jak se Vincenz sám až zázračně uzdravil, se rychle šířil mezi lidmi v okolí. V chudém kraji se na Vincenze začali lidé obracet o pomoc s nemocnými zvířaty, ale i s vlastními neduhy. A Vincenz, muž se srdcem na správném místě, viděl jejich utrpení a pomoc neodmítal. Tak třeba léčil nemocnou nohu služce souseda. Omýváním studenou vodou, balil nohu do vlhkého plátna, až se bolest mírnila, nemoc nakonec ustoupila a služka se uzdravila.

Vše mu bylo i zdrojem poznávání a získáváním zkušeností. Jak přibývalo těch, jimž pomohl, zjistil, že účinky studené vody se neomezují pouze na pohmožděniny a zlomeniny, ale že studená voda má léčivé účinky také při vnitřních onemocněních. A tak dokázal vyléčit lidi se dnou, s hemoroidy, se syfilis. Když dorazila vlna cholery, která kosila životy lidí po tisících, Priessnitz se jí postavil. Po svém, jak jinak. Jeho způsob léčby byl tvrdý a náročný pro nemocného i pro léčitele a jeho pomocníky. A výsledek? Nezemřel mu ani jeden pacient!

I Priessnitz brzy poznal, že vyčnívat z řady se nemusí vyplatit

Ve všech dobách žijí lidé dobří i zlí. Jak se krajem šířily zprávy o úspěších Priessnitze, muže nevzdělaného, bez lékařského diplomu a s pověstí čaroděje, začínal být Priessnitz trnem v oku závistivcům z řad místních lékařských kapacit.

A co Priessnitz, zařadil se zpět do řady? Ne, vznikl první vodoléčebný ústav na světě

Priessnitz ze své cesty nesešel. Naopak. Chalupu začal přestavovat, aby v ní měl čerstvou vodu a prostor na léčení pacientů. Tak vznikal první vodoléčebný ústav na světě, skutečný lázeňský dům. Viz dobový snímek.

Byl jednoduchý a prostý. V místnosti na léčení byly velké necky a studenou vodu dodával domácí pramen. Priessnitzovi tehdy bylo jen málo přes dvacet let. To byl jen začátek. Bylo třeba řešit, kde ubytovat přicházející a příjíždějící nemocné. Rodný dům proměněný úpravami v lázeňský dům nestačil. A tak nabídl svým sousedům, že jim nechá u chalup postavit místnost pro ubytování jeho pacientů. Už tehdy projevil další talent, pro podnikání. Sousedé budou mít příjem a náklad za stavbu mu uhradí až z toho, co vydělají. Možné projevy závidi sousedů se Priessnitzovi zároveň podařilo proměnit ve zlepšení jejich životních podmínek. A stavělo se.

A klacků pod nohy Priessnitzovi přibývá

Další překážku mu do cesty postavili místní ranhojiči: „Jak je možné, že léčí, a za peníze? Vždyť k tomu nemá oprávnění? Je to trestné!" Priessnitz zaujal stanovisko, kterým se pak vždy hájil. Že neléčí, nepodává žádné léky, ani neprovádí chirurgické zákroky. A kromě toho nikdy nežádá peníze ani jinou odměnu. Z opatrnosti si od vyléčených nechával vystavovat potvrzení, že je uzdravil bez léků a bezplatně. V jednom takovém se píše: „... **podle svého nejlepšího vědomí a svědomí osvědčil, že trpěl úpornou dnou s velkými bolestmi, byl ošetřován Vincenzem Priessnitzem bez jakékoliv medicíny, zdraví mu bylo opět navráceno, takže ztratil veškeré bolesti.**"

A s překážkou na sebe nenechaly čekat ani úřady. Připomeňme, že se psala doba ne tak dlouhá od pálení čarodějnic. Městská rada se usnesla dát Priessnitzovi přísnou výstrahu s tím, aby „upustil od podvodného léčení, jinak bude stíhán pro těžký policejní přestupek". Priessnitz neustoupil. Městská rada od sankcí upustila. Šlo však pouze o křehké příměří.

Priessnitz jako odvážný podnikatel. Zakládá první skutečné vodoléčebné lázně.

Odvážný Priessnitz reagoval na neustálý nárůst počtu pacientů tak, že přistoupil ke stavbě nového, už skutečného lázeňského domu. Se dvanácti místnostmi pro ubytování nemocných, jídelnou pro jejich stravování, se dvěma vanami, jimiž nahradil původní necky. Priessnitzovi bylo teprve 27 let. Rostoucí příliv pacientů otevíral světu i město, kterému začíná přinášet prospěch. Priessnitzova vážnost rostla. Jako je souboj dobra a zla nekonečný, přišla však i nová vlna udání. Od dvou místních ranhojičů s kvalifikací chirurgů a porodníků a zvěrolékaře. Shodou okolností toho zvěrolékaře, který se později stal velkým propagátorem Priessnitzovy vodoléčby. Věc se dostala až ke krajskému úřadu v Opavě. Pro Priessnitze nastaly časy, kdy závesti a byrokracii v boji s úřady musel opakovaně, po celou dobu, čelit. Že by podobnost s naší realitou čistě náhodná? V roce 1829 byl nad Priessnitzem vynesena rozsudek „čtyř dnů těžkého žaláře zostřeného postem“ za těžký policejní přestupek nedovoleného léčení, k němuž nemá náležité vzdělání ani úřední oprávnění a které provádí jako živnost. Priessnitz se odvolal. Začala právní bitva hodná, za kterou by se nestyděli ani aktéři v naší současnosti. Jak už to chodí, oddělovalo se zrno od plev; přátelé od malověrných. Priessnitzovi se podařilo získat alespoň povolení k okleštěnému provozování svého lázeňského zařízení a získat trochu půdy pod nohama. Podmínkami bylo přijímat jen domácí hosty, nepodávat žádné léky a neprovádět chirurgické zákroky.

Priessnitz byl neohrožený a tvrdý bojovník. Přes všechna nebezpečí, která mu prakticky neustále hrozila ze strany úřadů, které ho označovaly za pokoutného léčitele podle trestního zákona, dál neochvějně pokračoval v rozšiřování lázní. Přestože nad ním neustále visel Damoklův meč v podobě zrušení jeho léčebného ústavu a vězení.

Svatba

Rok 1828 je spojen s druhou důležitou událostí v životě Priessnitze. Oženil se! Jeho vyvolenou se stala Sofie, dívka z lepší rodiny. Už víme, že Vincenz byl mužem z lidu, z chudé rodiny slepého chalupníka. Jejich lásce a sňatku stálo v cestě nerovné postavení. K překonání této překážky pomohly Vincenzovi jeho léčitelské schopnosti. Podařilo se mu uzdravit z těžké dny maminku jeho vyvolené Sofie. Bylo vyhráno! Vincenz získal v Sofii kromě skvělé manželky i vydatného, vzdělaného a šikovného pomocníka pro vyřizování starostí spojených s chodem lázní. Traduje se, že se uměla chovat taktně jak k prostým lidem, tak jako rovný s rovným jednala s lázeňskými hosty z „lepší společnosti“. V historických zdrojích se line jako červená nit, že i u Priessnitze platilo - stejně jako u řady jiných úspěšných mužů - že bez obětavé opory své ženy by nedosáhl toho, čeho dosáhl. V Sofii našel doslova poklad.

Úspěchů a uznání přibývá

Priesnitzovi přinesla úspěch a uznání jeho až buldočí vytrvalost a karta osudu se začala obracet v jeho prospěch. Pověst o úspěších jeho léčebných postupů se rychle šířila i do okolních zemí. Začínají se za něj stavět uznávané lékařské kapacity.

Definitivní zlom a ukončení vleklých sporů s úřady přinesl výsledek šetření císařské odborné Komise v roce 1837. To probíhalo přímo v jeho léčebném ústavu. **Píše se v něm:**

„Priessnitz není žádný obyčejný člověk. To musí přiznat i jeho nepřátelé. Počet těch, kdo nazývají Priessnitze šarlatánem, je jen nepatrný. Jsou to místní lékaři a ranhojiči, kteří vedou na něj stížnosti ze závidy a obavy o svůj chléb. Není šarlatán, nýbrž muž, který je naplněn nejčistší snahou pomoci kde může, a k tomu je nadán znamenitými vlastnostmi. Nenáročný, nikdy se nevychloubá, vždy připraven pomoci svým nemocným ve dne v noci, ale přísný a důsledný ve svém jednání. Bez ziskných pohnutek. Jeho léčebná metoda zůstává novým pozoruhodným jevem v oblasti zdravotnictví. Tento pozoruhodný jev a tento nevšední člověk zasluhuje v každém případě plnou pozornost a každý násilný zásah by byl zde na nepravém místě.“

Z Gräfenberku se pomalu stávalo „jedno z nejpozoruhodnějších míst na světě“, a z Priessnitze „světový fenomén“. Otevřením nového velkého léčebného domu bylo v roce 1839 dokončeno vybudování tehdy už světových lázní. Počet hostů, všech národností, překročil číslo 1 500, z toho bylo 120 lékařů z celé Evropy.

Priessnitzův celostní přístup k léčbě

Priessnitz říkal, že rozhodující pro úspěch léčby je sama přirozenost člověka, **JEHO ŽIVOTNÍ SÍLA**. Ta musí sama překonat nemoc, a léčebné zásahy mají přirozeným silám napomáhat. „Musíte být silnější," byla jeho stálá připomínka, „tělo se musí posílit, ne oslabit."

Priessnitz neléčil nemoc, ale celého člověka, komplexně jej „přelad'oval", což někdy trvalo týdny a měsíce:

„Nemáme za úkol léčit nemoc, nýbrž nemocného, jeho životní funkce, jeho vůli, činnost jeho orgánů, jeho vylučovací schopnosti a schopnost tvorby. Protože u různých pacientů se stejným onemocněním jsou tyto skutečnosti zásadně odlišné, je také zásadně odlišná i léčba."

Připomíná nám to něco z přítomnosti? Co třeba rysy celostní medicíny? A jak byla Priessnitzova léčba komplexní, tak univerzální jsou přírodní prostředky, jež mu k léčbě sloužily: voda při jejím všestranném vnějším i vnitřním použití, stejně vzduch, sluneční lázně, pohyb, resp. procházky pacientův horské krajině, často na boso či v rose, a také fyzická práce, ať už šlo o řezání a štípání dřeva, mlácení obilí, odklizení sněhu. Dá se hovořit o pracovní terapii.

Tradují se Priessnitzova slova: „**Kdybych neměl vodu, léčil bych vzduchem!**"

Obraz léčby Priessnitz, otce novodobé přírodní léčby

Priessnitz zavedl do své léčby vstupní pohovor s pacientem. Pozoroval jeho celkové vzezření, chování, pohyby, řeč, obličej. Naslouchal vyprávění, třeba i rozvláčnému, a jen zřídka je přerušil otázkou.

Cestu, která vede k uzdravení, viděl Priessnitz v životní síle, jež je dosud v organismu nemocného. Zdůrazňoval opatrný přístup, aby se zpočátku nezasáhlo příliš silně a životní síla by nestačila. Od pacienta, kterého vzal do léčení, vyžadoval vůli, sebekázeň a aktivní svépomoc; říkal tomu charakter:

„Příroda nezná milost ani ústupek. K vodoléčbě patří charakter. Kdo žádný charakter nemá nebo svůj slabý nechce posílit, ten ať se vodoléčbě raději vyhne.“ „Je-li někdo postižen nemocí, lékař mu může pouze poradit, pomoci si musí každý sám.“

”

S odstupem staletí se nyní dostává Priessnitzovi uznání z úst povolanych. Například slovy: „Jako žádný jiný zavedl do celého léčebného procesu řád, spojitost a jednotu, jako nikdo jiný přibral k podpoře nejbližší přírodní prostředky.“ Anebo: „Účinky této kúry jsou nejen veskrze blahodárné, ale v mnohém směru nanejvýš neobvyklé a podivuhodné. Mohli bychom se domnívat, že tělo stěží vůbec snese takové různé trápení náročného denního programu a uvidíme jen trpící, mrzuté lidi. Ve skutečnosti se zdejší lázeňští hosté velmi málo liší od zdravých, a veselost a přívětivost je tu skoro všeobecná. Pocit otužování vůči účinkům vzduchu a celkové zesílení naladí mysl k veselosti a zocelí vůči mrzutosti a netrpělivosti nad zdánlivě drsnějším a často bolestivým nachlazením, mnohým strádáním a nepříjemnostmi. To je první a všeobecný účinek studené vody; od prvních dnů se zde cítí každý veselejší, oživlý a silný.“

Zde je na místě připomenout, že Priessnitz neléčil lidi pouze z nemoci těla, ale i duše!

Priessnitz usiloval vtisknout každodenním léčebným programem lázeňským hostům užitečné návyky, které si s sebou vezmou domů a stanou se jim zvykem, druhou přirozeností a schopností umět si pomoci sami. Říkal: „**Zdraví nespočívá v receptu, spočívá v součtu toho, jak prožíváme den.**“

Otisk Priessnitze do současnosti

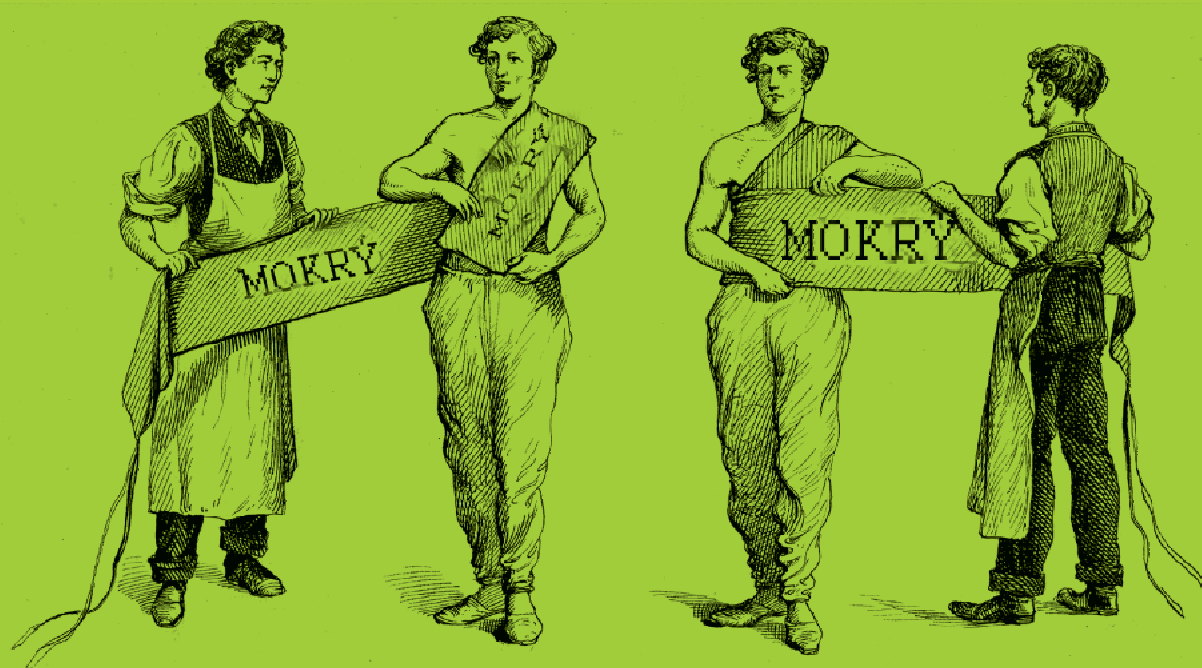
Čas dal Vincenzi Priessnitzovi za pravdu. Po celém světě existuje řada lázní specializovaných na vodoléčbu. Těmi nejznámějšími u nás jsou Priessnitzovy lázně v Jeseníku. Metody léčby nemocí těla i ducha studenou vodou se staly běžnou součástí moderní medicíny. Zlidovělo, že když se řekne „udělat si Priessnitze“, víme, o co jde.

Priessnitz má i v moderní době své spontánní následovníky. Naší zemí se letos zvedla velká vlna otužování. A najdou se i tací, kteří se snaží úspěšně navázat nit léčebných metod Priessnitze. Kromě Priessnitzových léčebných lázní k nim bezesporu patří společnost Mamavis®. Přes tvůrčí vynalézání Priessnitzových zábalů a obkladů v provedení pro člověka 21. století se stala velkým propagátorem a obdivovatelem životní cesty a díla Vincenze Priessnitze. Díky moderní formě Priessnitzova zábalu Mamavis® se může tato metoda rozšířit a pomáhat stejně jako v dobách Vincenze Priessnitze.

Obrázky nám ukazují, jak vypadal obklad či zábal v Priessnitzově provedení, a jak vypadá dnes.

Pro zajímavost, nepropustnou vrstvu tehdy tvořilo voskované plátno. Priessnitzův zábal Mamavis® nyní, s využitím moderních prodyšných materiálů.

Víc než jen obklady a zábaly

Cílem úsilí týmu **Mamavis®** a **Priessnitzových lázní** je přihlásit se k odkazu **Vincenze Priessnitze** také v širším kontextu. Tak, aby lidé využili **Priessnitzovy metody** k přirozené cestě za zdravím a měli aspoň kousek lázní k dispozici u sebe každý den. Snažíme spojit využívání zábalů a obkladů se zdravým životním stylem. Ať již jde o užitečné tipy a nápady, procedury přírodního léčitelství, zdravé stravování, poradny lékařů a dalších specialistů či tematicky zaměřené pohádky. Jednotícím prvkem by měl být Priessnitzovský slogan „**Voda léčí!**“

Mamavis healing care s.r.o.
Polní 683, Klášterec nad Ohří
tel.: 606 416 910
www.mamavis.cz

Priessnitzovy léčebné lázně a. s.
Priessnitzova 299, 790 03 Jeseník
tel.: +420 584 491 111
www.priessnitz.cz

Priessnitz
LÉČEBNÉ LÁZNĚ JESENÍK

S využitím knihy Kočka, Kubík: Vincenz Priessnitz jako světový přírodní léčitel

**doplněno o nové poznatky o zábalech firmou Mamavis ve spolupráci
s Priessnitzovými léčebnými lázněmi v Jeseníku**

HRDĚ A S POKOROU VE VAŠICH STOPÁCH ! DĚKUJEME, PANE PRIESSNITZI.

Jeseníky ...

*příkrasná i drsná kopcovitá krajina na severu Moravy blízko
polských hranic. Je protkaná mnoha prameny, potůčky s křišťálově
čistou vodou. Jeseníky s malými chaloupkami na horských svazích
a s políčky, které obdělávali kdysi zdejší chalupníci. Jé!! ... seníky,
že by hory plné seníků s usušeným voňavým senem? Možná tak i tak.*

Pojďme tedy vyprávět příběh našeho malého hrdiny Vinčka.

*Odehrává se za časů, kdy ženy, slečny i vážené dámy nosily šaty
a sukně až na zem a nebylo jim vidět ani kousek nožky a pánové byli
za svou čest ochotni položit život v souboji se zbraní v ruce. Tehdy se
udál tento příběh. Není to až tak dávno. To místo je dodnes možné
navštívit a můžete se podívat, kde se to celé odehrálo. Je možné vidět
i některé stromy, které na tom místě rostly a rostou dodnes.*

*Když některý strom obejmete a zavřete oči, promítne se vám příběh
jednoho obyčejného chlapce, jako byste byli v kině. Tento chlapec
vyrostl ve váženého muže, kterého zná celý svět. Proto se pohodlně
posadte a zaposlouchajte se do vyprávění....*

Pohádky psané vodou